

LÄÄNEMERE KUNSTISADAM

**rahvusvaheline kultuuriturg
Pärnu südalinnas**

Pärnu Linnavalitsus & SA Uue Kunsti Muuseum
projekt seisuga jaanuar 2020

SISUKORD

PÄRNU – EESTI VABARIIGI SÜNNILINN	3
MIKS LÄÄNEMERE KUNSTISADAM?	5
ARHITEKTUURIVÕISTLUSE VÄLJAKUULUTAMINE	6
RAHVUSVAHELISE ARHITEKTUURIVÕISTLUSE „LÄÄNEMERE KUNSTIPARK“ ŽÜRII LÕPPPROTOKOLL	9
ŽÜRII KOMMENTAARID 11 PARIMA VÕISTLUSTÖÖ KOHTA	11
Esimene preemia: KGAMMP	11
Teine preemia: A WELCOMING FORTIFICATION	13
Kolmas preemia: TUUTUTAMA	14
Ergutusauhind: VEEMAAILM	15
Ergutusauhind: LANDMARK	15
Žürii eriauhind (Pärnu Sadama toetusel): VAIAVÄLI	15
TEISED PARIMAD VÕISTLUSTÖÖD	16
RAHVUSVAHELISE IDEEKAVANDITE VÕISTLUSE LAUREAADID	18
LÄÄNEMERE KUNSTISADAMA (LKS) RAJAMISE AJAKAVA	19
LÄÄNEMERE KUNSTISADAMA RAJAMISE RAHASTUSKAVA	23
KOKKUVÕTTEKS	25
KONTAKTID	26

Pärnu ajavahemikus 1910-1915, Kihnu naivisti Jaan Oadi maal

PÄRNU – EESTI VABARIIGI SÜNNILINN

Pärnu linna esmamainimine on pärit aastast 1251, linnaõigused sai Pärnu 1318. aastal. Tänu soodsale asukohale Liivi lahe ääres ja Eesti suurima jõe suudmes, kasvas Pärnu edukaks hansalinnaks, kus kohtusid kaugete maade kaupmehed, kalurid, käsitöölised, kunstnikud. Tõeline õitseng tuli Pärnu õuele Rootsi krooniga (1562-1710). Siiani meenutavad neid aegu uhked kivimajad Pärnu vanalinnas. Põhjasõjas võitis Venemaa Pärnu endale. Kaks järgmist sajandit juhiti siinset elu Peterburist. Tsaariajal sündisid Pärnus mitmed maailmanimed: elektri avastaja G.W. Richmann (1711-1753), juvelier G. Fabergé (1814-1893), arhitekt L. Kahn (1901-1974). XIX sajandi keskel rajati Pärnu kuurort, mis tänu mudaravile ja moodsale taastusravile on üks Baltimaade suurimaid tervisekeskusi siiani.

Pärnust sai eesti rahva ärkamisaja keskus tänu J. V. Jannseni ja tema tütre Lydia Koidula tegevusele. Nemad hakkasid 1857. aastal välja andma esimest eestikeelset nädalalehte Pärnu Postimees, mis ilmub tänaseni. Jannseni ja Koidula eestvedamisel tuli Tartus kokku meie esimene laulupidu, sündis rahvuslik teater ja kirjandus. Kõik see viis Eesti Vabariigi sünnini, kui Pärnus 23. veebruaril 1918. aastal Maakogu liige ja hilisem linnapea Hugo Kuusner iseseisva Eesti Vabariigi välja kuulutas.

Riigi loomisega olid vahetult seotud Päästekomitee liikmed, pärnakad Konstantin Päts ning Jüri Vilms, samuti Konstantin Konik. Nende nimel koostatud iseseisvusmanifesti luges ette Hugo Kuusner. Neile neljale kerkis Vabariigi 100-ks sünnipäevaks mälestussammas Kuninga tänava kooli ette.

Kahe ilmasõja vahel arenes Pärnu jõudsalt tööstuslinnana. Rahvusvaheline kuurort lõi linnaarhitekt Olev Siinmaale võimaluse silmapaistvaks loominguks. Siinmaa projekteeris Rannahotelli, Rannakohviku ja arvukalt villasid, mida võib julgelt lugeda põhjamaise funktsionalismi lipulaevadeks.

Teine ilmasõda hävitas suure osa Pärnu vanalinnast ja Suursilla. Nõukogude ajal, aga ka taasiseseisvumise järel, pole Pärnu silmapaistvat arhitektuurset hoogu saanud. Südalinna uushoonestus on küllaltki monotoonne ja vajab uut hingust. Seda ootavad nii pärnakad, keda elab täna haldureformijärgses linnas ca 52 000 hingelist, kui ka linna külalised, keda loendati 2014. aastal ühtekokku 900 000 ringis.

Kavandatav Läänemere Kunstisadam toob värskeid tuuli Pärnu linnasüdamesse ja tõstab loodetavasti turistide arvu Pärnus enam kui miljonile külastusele aastas. Idee paigutada rahvaspaviljonid ujuvalustele kuulub arhitekt Jaak Huimerinnale ning asukoha Suursilla juures pakkus välja Keskkonaameti Pärnu-Viljandi regiooni juhataja Sulev Vare.

Vaade Pärnu nahksillale ja linna siluetele Nikolai kirikuga 1930-ndate aastate alguses.

Vaade Pärnu Suursillale ja linnasüdamele novembris 2017. a.

MIKS LÄÄNEMERE KUNSTISADAM?

Läänemere kallastel elavatel rahvastel on selja taga kultuurilugu, mis ulatub aastatuhandete taha. Igaühel erinev, ent paljuski ka sarnane. Kammkeraamikast kuni keeruliste geomeetriliste ornamentideni, šamaaniloitsust atonaalse elektronmuusikani, püstkojast klaaspaleeni. Kui palju ilu on selle aja jooksul siinsed rahvad loonud!

Eelajaloolistel aegadel asus kusagil Läänemeres saladuslik Birka. Birkast pajatavad skandinaavia saagad. Muistsel turul olevat kohtunud kaupmehed, käsitöölised, kalurid, viikingid. Rootslased on UNESCO maailmapärandisse viinud Björkö-nimelise saare Mälari järvistul ja muutnud sealse Birka varemed, ruunikivid turismimagnetiks. Ruhnus sündinud ajaloodoktori ja arheoloogi Matts Dreijeri (1901-1998) meelest aga asus iidne Birka Ahvenamaal ja hoopis siin peatusid Põhjala Siiditeel liikunud kaupmehed. Et lugupeetud teadlane elas pea kogu oma elu Mariehamnis, siis ei saanudki tema meelest iidne Läänemere keskturg asuda mujal kui kaubateede ristumispäigas, Läänemere südames.

Tänapäeval puudub Läänemere-rahvastel kaasaegne Birka. Kohtumispaik, kus võrrelda tehtut, vahetada kogemusi, tunnetada Põhjala ühtekuuluvust. Põhjala mõttelaadist lähtudes elasid meie esivanemad kasinalt ja ühes rütmis loodusega. Seda ratsionaalset eluviisi kaunistasid käsitöö, karmi kliimasse sobiv ehituskunst, rikkalik folkloor. Alles viimastel aastasadel on tekkinud professionaalne kultuur, mis üleilmastumise tagajärjel kaotab omanäolisust. Et hoida Läänemere identiteeti, on aeg luua moodne ning samas rahvalik Birka. Ja miks ei võiks see asuda endisel Hansateel, kus meri kohtub maaga? Päigas, kus Pärnu jõgi suubub Liivi lahte, kus ammune meretee läks üle sisemaiseks veeteeks...

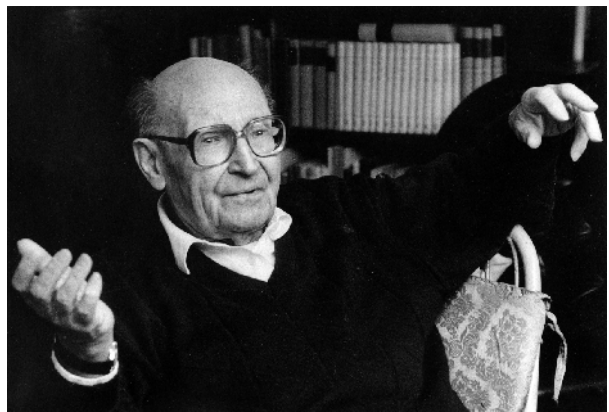
Läänemere idakaldal elavatel rahvastel täitus aastal 2018 sada aastat riiklikku iseseisvust. Loodame, et aastaks 2020 õnnestub Poola, Soome, Läti, Leedu ja Eesti eestvedamisel valmis ehitada Läänemere rahvaste kultuuriturg, kus on edaspidi ruumi kõigile üheksale Läänemere-äärsele riigile. Et üheksa riigi (pluss autonoomse Ahvenamaa) ujuvpaviljonid hakkavad paiknema Pärnu südalinna sadamakai ääres, siis nimetame moodsat kultuuriturgu julgelt Läänemere Kunstisadamaks!

2013. aasta suvel kuulutas Pärnu Uue Kunsti Muuseum koostöös Pärnu Linnavalitsuse ja Eesti Arhitektide Liiduga välja rahvusvahelise visioonivõistluse kunstipargile, mis analoogiliselt Veneetsia La Giardinile võiks saada rahvusvaheliseks näitusepaigaks. Kuna kuulsatesse Pärnu parkidesse selleks luba ei antud, siis sündis idee paigutada üheksa Läänemere-riigi ekspositsioonid ujuvalustele Pärnu jõe Suursilla kõrval ja ehitada näituste peamaja kaldapealsele Kontserdimaja ning jõe vahele, ujuvpaviljonide vahetusse lähedusse.

Võistlusele laekus 78 tööd üle kogu maailma, kaugeimad osavõtjad olid Austraaliast, Brasiiliast, Kanadast, Iraanist, Koreast, Jaapanist. Suurem osa eskiise laekus aga siiski Euroopa Liidust. Kuna enamik võistlejaid olid noorema põlvkonna ehituskunstnikud, siis kandis konkurssi tõeliselt värske 21. sajandi mõttebriis.

Käesolev portfoolio tutvustab rahvusvahelise konkursi käiku ning Läänemere Kunstisadama rajamise tegevuskava.

Matts Dreijer, üks Läänemere eelajaloo suuremaid uurijaid, elas 97-aastaseks ning uskus Birkasse mõnel Ahvenamaa saarel.

ARHITEKTUURIVÕISTLUSE VÄLJAKUULUTAMINE

Eesti Arhitektide Liidu pressiteade:

Eesti Arhitektide Liit koostöös SA Uue Kunsti Muuseumi ja Pärnu Linnavalitsusega kuulutasid 1. juulil välja rahvusvahelise arhitektuurivõistluse Läänemere Kunstipargi loomiseks Pärnusse. Konkursi eesmärk on leida parim arhitektuurne ja planeeringuline visioon Läänemere-äärsete riikide kunstipargi edasisel arendamisel. Võistlustööde esitamise tähtaeg on 10.10.2013 ning võitjad kuulutatakse välja 15.11. 2013. Võistluse preemiafondi suurus on 12 000 EUR.

Läänemere Kunstipark hakkab paiknema Pärnu linnas, Pärnu jõe vasakkaldal, kesklinna ainsa autosilla, ajaloolise Suursilla vahetus naabruses. Esialgsete plaanide kohaselt hakatakse kunstipargis eksponeerima mereriikide rahvakunsti ja kutseliste loojate meistriteoseid. Esindatud on 10 meie ühise mere kallastel asuvat maad: Eesti, Läti, Leedu, Venemaa, Poola, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Soome koos autonoomse Ahvenamaaga.

Arhitekt Jaak Huimerinna idee järgi peaksid paviljonid olema laevad või veesõidukid ning konkursi tingimuste kohaselt ehitatakse ujuvpaviljonid mobiilsetena, et külmade saabudes saaks neid pukseerida Talvesadamasse.

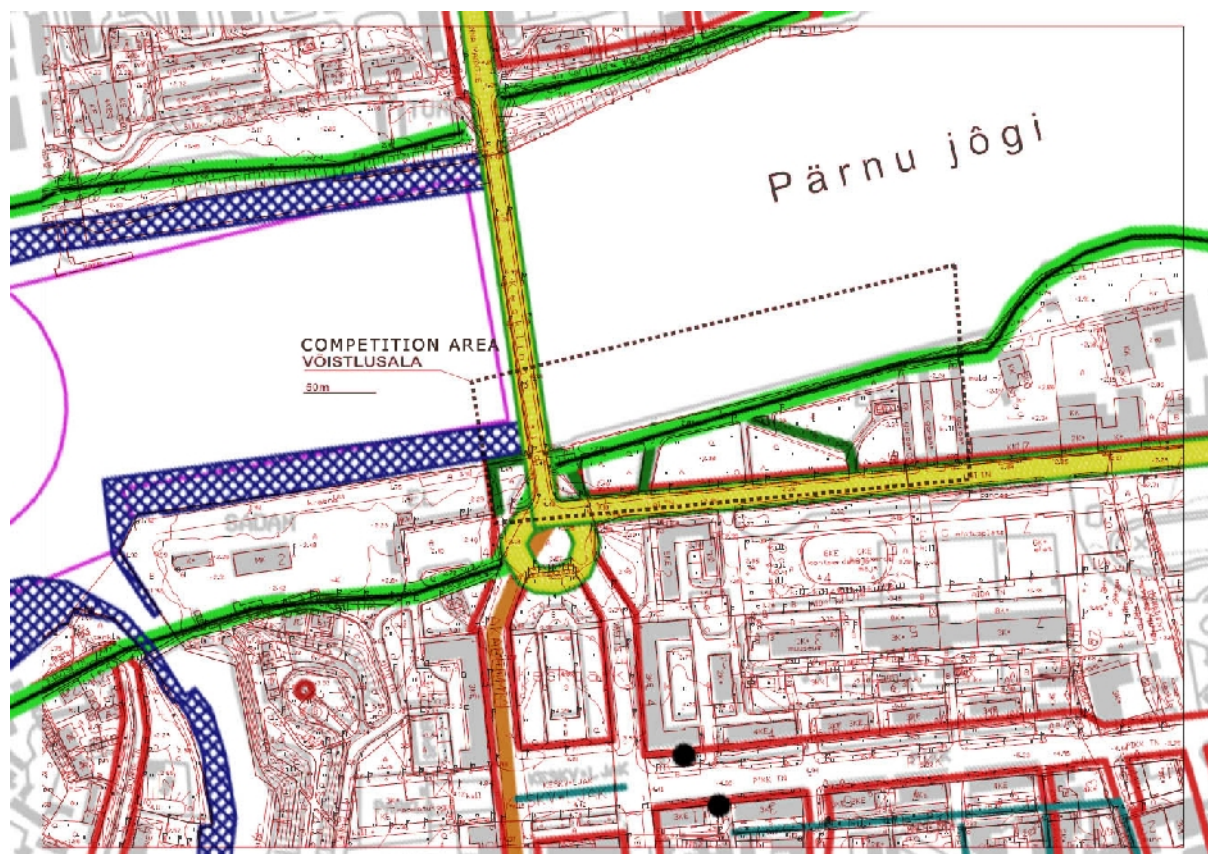
“Meile hakkas paviljonide vee peale minemise mõte meeldima, sest kuna on tegu Läänemere maade ühise teemapargiga, sobivad meri ja jõgi selleks suurepäraselt. Kui näitusepaviljonid on mobiilsed, saab neid vajadusel transportida ka Kihnu, Haapsallu või isegi Riiga ning see annab väljapanekule lisaväärtuse.” rääkis Uue Kunsti Muuseumi SA juht Mark Soosaar, kes on Läänemere Kunstipargi ideed koos mõttekaaslastega arendanud juba pikka aega.

Tänase visiooni järgi on kavas rajada Läänemere Kunstipark kahes osas. Maapealne osa, kus asuvad üldkasutatavad hooned, ja veepealne osa, kus asuvad kümme rahvuslikku ujuvpaviljoni. Visioonikonkursi raames tuleb leida nii ruumiline lahendus Pärnu jõe vasakkaldal asuvale, Suursillast ülemjooksu poole jäävale pargile ning garaažide ja ajaloolise graniitkai alale kui ka esitada kuival maal asuva peahoone arhitektuurne eskiislahendus ja välja pakkuda vees asuva ühe näidispaviljoni eskiis.

“Kunstipargi eesmärk on kujundada Pärnus välja jõe- ja merelinnale iseloomulik miljö, kus pargimiljöle sekundeerivad vee peal ujuvad näitusepaviljonid. Kunstipargi projekt elavdab Pärnu Kontserdimaja ja jõe vasakkalda vahele jäävat ala ning on atraktiivseks visiitkaardiks Pärnusse saabujatele,” lausub žürii liige, arhitekt Indrek Näkk.

Võistlustingimused leiab siit:

[http://www.mona.ee/eesti/kunstipark/laanemerekunstiparkvoistlustingimused1juuli2013%20\(4\).pdf](http://www.mona.ee/eesti/kunstipark/laanemerekunstiparkvoistlustingimused1juuli2013%20(4).pdf)

Võistlusala asub otse linnasüdames, 1938. aastal ehitatud ja 1957. aastal rekonstrueeritud Suursilla juures. Siin on juba olemas 1930-aastatel ehitatud graniitkai ning 21. sajandil valminud Kontserdimaja, Pärnu Muuseum ning Apollo kino.

Vaade tulevasele Läänemere Kunstipargile jõe vastaskaldalt. Pärnu siluett on kadunud monotoonsete kaubakeskuste ja parkimismaja taha.

The Baltic Sea Art Port will appear in the downtown of Pärnu, between Concert Hall and riverside, on a medieval Hanseatic marketplace.

RAHVUSVAHELISE ARHITEKTUURIVÕISTLUSE „LÄÄNEMERE KUNSTIPARK“ ŽÜRII LÕPPPROTOKOLL

Lähteülesanne

Võistluste eesmärk oli leida parim ideelahendus Läänemere riikide ühise näituseala jaoks. Läänemere Kunstipark on kavandatud Pärnu kesklinna, Pärnu jõe vasakkaldale ajaloolise Suursilla vahetusse lähedusse, mis on kesklinna ainus autosild. Esialgsete plaanide kohaselt kavatsetakse Läänemere riikide rahvakunsti ja professionaalse kunsti eksponeerimiseks kasutada ujuvpaviljone. Nende rajamiseks kutsutakse osalema kõik üheksa meie ühise mere kallastel asuvat maad: Eesti, Läti, Leedu, Venemaa, Poola, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Soome koos autonoomse Ahvenamaaga.

Rahvusvahelise võistluse eesmärk oli leida jõekalda ruumiline visioonilahendus, mis hõlmaks olemasolevat haljasala ja ajaloolist graniitkaid, ning arhitektuuriline eskiislahendus näituste peahoone pluss rahvuslike ujuvpaviljonide näidisega.

Võistluse käik

Juulis 2013 kuulutas Pärnu Uue Kunsti muuseum koostöös Eesti Arhitektide Liidu ja Pärnu linnavalitsusega välja rahvusvahelise arhitektuurivõistluse.

Võistluste tähtjaks, 10. oktoobriks esitasid oma disainilahendused 78 arhitektuuribürood või arhitekti, kellest komitee otsusega kvalifitseerus võistlusele 73 eskiisikomplekti.

Komitee diskvalifitseeris:

1. Teisena saabunud võistlustöö, millel puudus märgusõna, kvalifikatsioonidokumendid ja eraldi ümbrikud;
2. Võistlustöö märgusõnaga AUBE, millel puudusid planšetid ja dokumendid ning CD ei töötanud;
3. Võistlustöö märgusõnaga SHORELINE, mille postituskuupäev oli 15.10.2013 ehk võistluse reeglitega määratud viis päeva hilisem;
4. Võistlustöö märgusõnaga WHERE THE CITY MEETS THE WATER, kuna autorite hulgas ei olnud Euroopa Liidu liikmesriigis projekteerimise õigust omavat arhitekti;
5. Järjekorras 72-na saabunud võistlustöö, millel puudusid märksõna, diplomid ja kõik vajalikud tõendid.

Kõiki kvalifitseerunud võistlustöid analüüsis ja hindas rahvusvaheline žürii Pärnus 25. - 27. oktoobril 2013 toimunud kolmepäevasel kohtumisel. Žürii valis välja 11 parimat disainilahendust ning jätkas arutelu virtuaalselt e-posti teel ning langetas lõpliku otsuse veebipõhise hääletussüsteemi abil. Kõigi preemiakandidaatide välja selgitamine õnnestus žüriil 14. novembriks. Žürii otsusega lisandus auhinnatud ideekavandite hulka veel üks võistlustöö, mis pälvis žürii eripreemia.

Rahvusvahelise žürii koosseis ja auhinnad

Edward Lucie-Smith, kunstiajaloolane, SA Uue Kunsti Muuseumi peaekspert, Inglismaa

Toomas Kivimägi, Pärnu linnapea, Eesti

Kim Utzon, arhitekt, Taani

Pekka Vapaavuori, arhitekt, Soome

Ilmar Reepalu, arhitekt-urbanist, pikaajaline Malmö linnapea, Rootsi

Indrek Näkk, arhitekt, Eesti Arhitektide liit, Eesti

Jaak Huimerind, arhitekt, Eesti Arhitektide liit, Eesti

Mark Soosaar, SA Uue Kunsti Muuseumi kunstiline juht, Eesti

Karri Tiigison, Pärnu linnaarhitekt, Eesti

*Žürii liikmed (vasakult) Karri Tiigiso*n, Mark Soosaar, Jaak Huimerind, Edward Lucie-Smith, Indrek Näkk, Pekka Vapaavuori, Ilmar Reepalu kesk võitlustöid Pärnu Raekojas.

Žürii tööd korraldas Pille Epner kui Eesti Arhitektide Liitu esindav sekretär.

Žürii võttis ühes Eesti linnaplaneerimise- ja arhitektuuritraditsioonidega arvesse ideekavandite järgmisi aspekte:

- nähtavus - mõjuv täiendus linnaruumile;
- praktilisus - näitusesaalide kasutatavus, eriti aga kogu kunstipargi haldusfunktsioonid;
- linnaolud - liiklusvool, ühendus jõe, silla ja ümbruskonnaga;
- paviljonid - Läänemere riikide võimalused oma paviljonide disaini vastava arhitektuurivõistlusega välja selgitada.

Žürii otsusega määrati auhinnad järgmistele võistlustöödele:

Esimene preemia (5000 eurot) võistlustööle KGAMMP

Teine preemia (3000 eurot) võistlustööle A WELCOMING FORTIFICATION

Kolmas preemia (2000 eurot) võistlustööle TUUTUTAMA

Ergutuspreemia (1000 eurot) võistlustööle VEEMAILM

Ergutuspreemia (1000 eurot) võistlustööle LANDMARK

Žürii eripreemia (Pärnu Sadama auhind 700 eurot) võistlustööle VAIÄVÄLI

Esimese preemia andis välja Eesti Kultuurkapital.

Teist, kolmandat ja ergutuspreemiaid finantseeris Pärnu Linnavalitsus.

Žürii kommentaarid võistlusala linnalise olukorra kohta

Viimastel aastatel on Pärnu kesklinn astunud suure sammu jõe lähemale, kuid päris jõeni veel jõudnud ei ole. Jõe kaldal on ajalooliselt asunud pigem sadamad, tehased, tööstus, laod ja muud teenindavad hooned.

Suur osa Pärnu kesklinnast hävis II maailmasõjas ning ajaloolise linnaruumi ehitati Nõukogude perioodile iseloomulikke hooneid, mis osaliselt säilinud ajaloolise miljööga õieti ei sobitu.

Vastaskaldalt nähtavad uued kaubanduskeskused on kolmas komponent, mis osaliselt säilinud kesklinna silueti kinni katavad ja seda nivelleerivad. On selge, et kesklinna veepiiri on vaja rikastada kvaliteetsete hoonete ja silmapaistva arhitektuuriga.

Läänemere Kunstipargi (või koguni kunstisadama) idee tooks avalikud hooned ja väljaarendatud linnaruumi jõuliselt veepiirile lähemale. Kõnealune krunt on ülejäänud linnaruumist siiski võrdlemisi eraldatud. Seega on peamine tulevikueesmärk see ala ülejäänud linnaruumiga liita. Meeldiva ilmega südalinn nõuab ka väarikamaid materjale kui asfalt ja betoon. Samavõrra oluline on luua jõekalda jaoks üksikasjalik visioon, mis võtab arvesse nüüdisaegse Pärnu mastaape ja struktuuri. Eesmärk peaks olema liita kunstipark (või kunstiärevastik!) teiste lähedaste kultuuripiirkondadega, nagu Endla teater, keskraamatukogu, Pärnu Muuseum, kontserdimaja ja uus kino.

Selleks et kunstiparki teiste kultuuripiirkondadega ühendada, on vaja teha väga põhjalikke ja tõsiseid muutusi, näiteks arendada välja uus logistikasüsteem, parkimiskord ja kõnniteed. Žürii liige Edward Lucie-Smith pakkus välja idee kasutada külaliste kunstiparki toomiseks Pärnu jõe vastaskaldalt väljuvat veetransporti.

ŽÜRII KOMMENTAARID 11 PARIMA VÕISTLUSTÖÖ KOHTA

Esimene preemia: KGAMMP

Võistlustöö on erakordse disainiga ja sellel on tugev urbanistlik kontseptsioon. See on üks väheseid töid, mis läheneb ideele terviklikul ja igati praktilisel viisil. Samuti on vaadatud jõekallast veidi laiemalt ja pakutud välja lahendused ka ülejäänud rannaaladele kas sadamalaos või keskaegses stiilis hoone näol.

Peahoone on kujundatud kunstitempliks, mis asub ühel joonel Teise Maailmasõja ajal Nõukogude õhurünnakutes hävinud keskaegse Nikolai kirikuga. Ehitis mängib linnapanoraamiga ja lisab muidu veidi üksluissele vaatele kolmanda mõõtme. Poolläbipaistvad seinad toimivad pimedal ajal majakana. Samastel paiknev peahoone on hästi nähtav kogu pargist. Selle võttega on tagatud ka peahoone koht linnaruumi uue pilgupüüdjana.

Selle võistlustöö peamine tugevus on jõekaldale kinnitatud ujuvruut. Riikide paviljonid ümbritsevad seda ruutu nagu hooned linna keskväljakut. Selline paigutus tagab

paviljonidele hea ligipääsu ja võimaldab kergesti ühest paviljonist teise liikuda. Lahenduse ühtlane välimus jätab lahtiseks eri riikide paviljonide lõpliku kujunduse. Nagu näha plaanidelt, võimaldab paviljonide paigutus ehitada neid iga riigi vajaduste järgi eri suuruse ja kujuga, ilma et see rikuks kompleksi terviklikkust.

Võidutöö annab Pärnu linnale uue iseloomuliku ehitise ja suurepärase platvormi Läänemere riikide kunstnikele. See oleks parim viis, kuidas kunsti abil ühendada Pärnu kui ajaloolise hansalinna minevik ja kultuurilinnatulevik.

Origami stiilis peahoone meenutab, et samal kohal linna siluetis oli Püha Nikolause kirik.

Pargi tasand on suurvete ajal üleujutatav (2005. aastal lainetas siin jõgi), seetap on see ainus projekt, kus kunstisaalid asuvad peahoone teisel korrusel.

Teine preemia:

A WELCOMING FORTIFICATION

Tugev ja omapärane, üks kõige paremini läbi mõeldud võistlustöö. Mäng keskaegse Pärnu kindlusega on suurepärane idee, mis aitab siduda ajalugu tulevikuga.

See võistlustöö on kasutanud maastikuarhitektuurilist elementi, mis katab linna poolt vaadatuna osaliselt näitusehoonet, kuid jätab selle jõepoolse osa vabaks. Konkreetne telg ja sissepääs moodustuvad ala keskosast, mis loovad hea ühenduse galeriide ja olemasoleva kontserdisaaliga. Riikide paviljone ühendab madal laudtee, mis ühildub hästi jõepinnaga. Näitusehoone katusel paiknevat haljastatud osa on võimalik kasutada väliüritusteks.

Hästi on lahendatud kõik kunstinäituse korraldamiseks vajalikud ruumid: galerii, administratsioon, äriruumid. Oli vähe võistlustöid, mis sellisel määral suutsid arvestada toimiva kunstigalerii vajadustega. Tänu sellele, et kogu tegevus toimub esimesel korrusel, on kompleksi teenindamine lihtne, kuid korruste plaanidelt on näha, et näituseruume ja kohvikut teenindav liiklus ei ole põhjalikult läbi mõeldud. Projekt on tasakaalus Pärnu suuruse ja võimalustega (mitte liiga toretsev, vaid intiimne ja hubane). Vaatamata oma tagasihoidlikkusele on lahendus arhitektuuriliselt mõjuv (peahoone võiks ehk isegi kõrgem olla). Eraldiseisval puitplatvormil paiknevad jõepaviljonid moodustavad omaette galeriitänava.

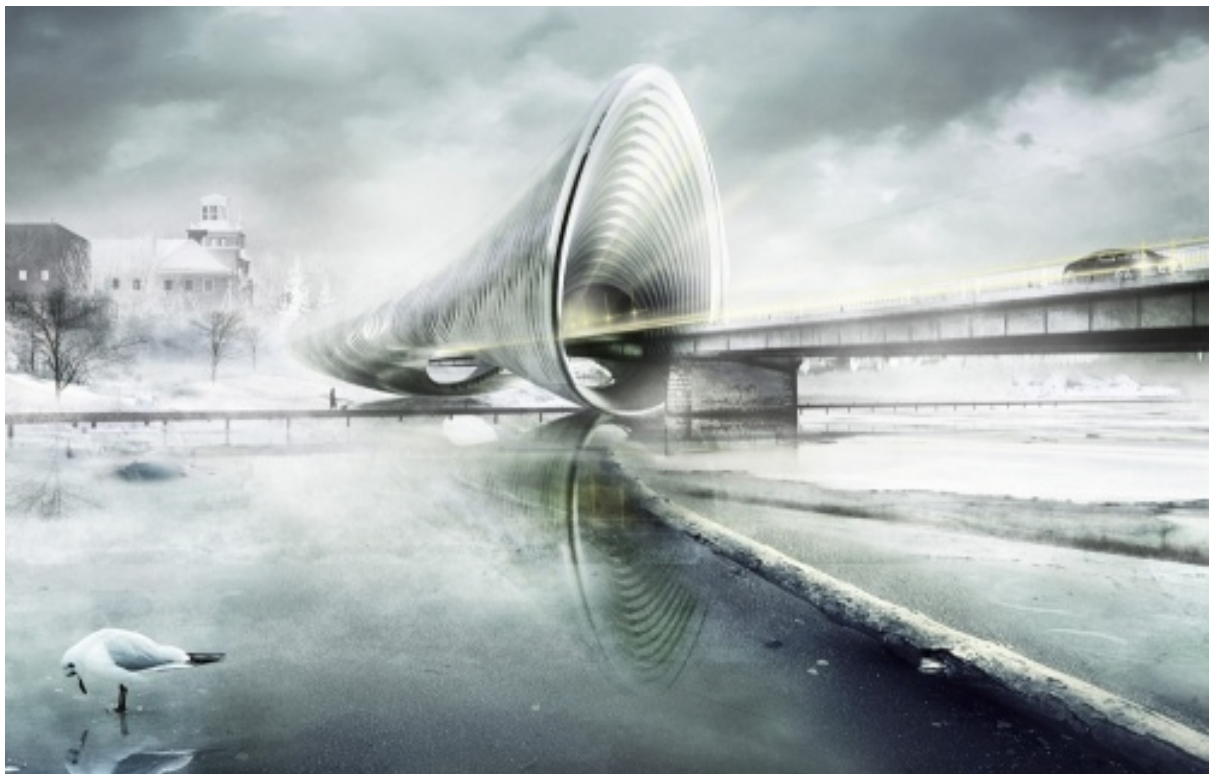
Antud projekt nõuab olemasoleva graniitkai täielikku ümberehitamist. Peahoone on inspireeritud bastionidest, mis ümbritsesid keskaegset Pärnut.

**Kolmas preemia:
TUUTUTAMA**

Kõige efektssem, unustamatu disainiga võistlustöö. Tõeliselt radikaalne lahendus, mille selgest sõnumist ei ole võimalik mööda vaadata. Kõiki Pärnusse sisenejaid neelav hiiglaslik uss või pasun ei pruugi olla just iga kunstihuvilise maitse, kuid vana, iganenud silla taustal, uue ja vana kontrastis, annab see vanale ehitisele uue tähenduse. See on üks väheseid võistlustöid, mis võimaldab liikuda ilma väljumata läbi ujuvpaviljonide nii, et neid läbiks katkematu inimvool. Üks võistluse parimaid urbanistlikke lahendusi, mis näitab 21. sajandi arhitektuuri uusi väljakutseid ja võimalusi.

Lahendus jätab pargi tuleviku peale mõeldes vabaks, kuid loob samas ühenduse kahe endise sadamaala vahele. Töö püüab nii vormilt kui ka mastaapidelt mahendada ja täiendada valdavalt stalinistliku arhitektuuriga linnaruumi.

Kuna esitatud ei ole peahoone ruumide tegelikku plaani, siis ei ole võimalik hinnata võistlustöö funktsionaalsust. Arvestades sellega, et hoone põhiosa läbib tiheda liiklusega sild ning fassaade kujutavad joonised jätavad mulje klaaskoonusest, ei oleks hoones kunsti eksponeerimine siiski võimalik. Kulukas ja ebapraktiline, ent muljetavaldav ja mõtlemapanev.

Et pääseda Pärnu südalinna, peab külastaja sõitma üle silla ning kihutama otse pasunasse!

Ergutusauhind: VEEMAAILM

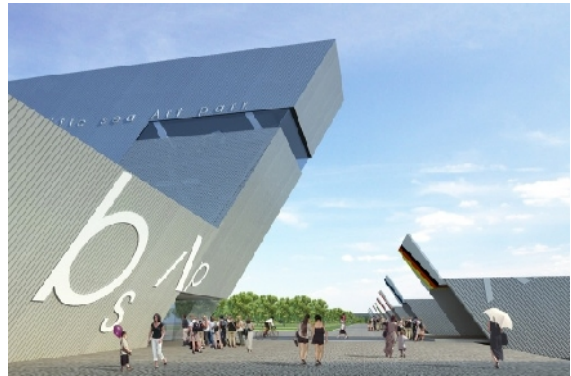
Tegu on äärmiselt sümpaatse ettepanekuga, mis arvestab hästi võistlusala oludega ja on arhitektuuriliselt tugev. Hõljuv kunstisadam mõjub vee ja peegelduva valguse taustal üsnagi muljetavaldavalt. Kunstipaadid ning peahoone näitusesaal on kavandatud tervikliku ja meeldiva kunstilise lahendusena. Tõeliselt skandinaavialik arhitektuurikompleks.

Massiivsed klaaspinnad oleksid kunstinäituste puhul probleemsed. Tööle lisatud seletuskirja järgi on paviljonide klaaspinnad kaetud luukide ja lükandseintega, kuid ruumide plaanid seda ei kinnita. 3D-esitlusel näevad peahoone näitusesaal ja ujuvpaviljonid välja tõeliselt efektsed, kuid idee ei jäta kuigi palju vabadust eri riikide paviljonide individuaalseks kujundamiseks.

Ergutusauhind: LANDMARK

Arhitektuuriline lahendus on atraktiivne ja hästi läbi mõeldud. Esitatud on lihtsad ja otstarbekad peahooned. Esimesel korrusel paiknevad tugiruumid on selgesti läbi mõeldud ning katusekorruse kohvikust avaneb vaba vaade kogu kunstipargile ja ujuvpaviljonidele. Paviljonid on paigutatud võrdlemisi ühetaolise rütmiga jõekaldale ritta, kuid täidavad pea sõjavälist muljet jätvate konteinerlike alustena oma otstarvet. Ehitiste pretensioonitu kujundus jätab teisalt ruumi eri riikide paviljonide individuaalsele disainile.

Ruumide plaan näib kohati küsitav, näiteks on eraldi korrusele paigutatud tualettruumid, kuhu puudub ligipääs puuetega inimestel, või näitusesaali pöörsild, mille otstarve jääb selgusetuks.

Žürii eriauhind (Pärnu Sadama toetusel): VAIAVÄLI

Silmapaistva visiooniga kunstiprojekt, mis keskendub peamiselt efektsele valguslahendusele. Arvukad laternad on paigutatud lainetel kõikuvaid purjekaid meenutavatele mastidele. Projektilahendus looks koos voolava veega jõepinnale imeliselt liikuvad peegeldused. Tegu on inspireeriva disainiprojektiga, mis annab mitmeid suurepäraseid ideid Pärnu kesklinna sadamaalade valguslahenduste jaoks piirkonda, kus Eesti suurim jõgi suubub Läänemerre.

TEISED PARIMAD VÕISTLUSTÖÖD TÄHESTIKULISES JÄRJEKORRAS

Baltic Circle

Piirkonda täielikult ümber kujundav projekt toob Pärnu võrdlemisi traditsioonilisse üldplaani täiesti uue struktuuri. Äärmiselt silmapaistva disainiga töö loob tõeliselt eriotstarbelise ala, blokeerimata samas eri suundi. Peahoone ei ole kunsti eksponeerimiseks ideaalse lahendusega. Interjööri lahendus oleks võinud olla veel otstarbekam.

Dune

Üks väheseid lahendusi, mis võiks asetseda olemasoleva silla lähedal. See võimaldaks tagada alale silla poolt lähenevatele külastajatele mugava ligipääsu ja loogilised piletitteenused. Ruudukujuline lahendus on meeldivalt omapärane. Kuna jõe veetase oleneb Läänemerele valitsevatest tuultest, siis võib ujuvpaviljonide ala osutuda tõsiselt probleemseks.

Embrace

Radikaalne idee on sulgeda Lai tänav ja asendada see pargiga, mis ühendab näituseala selle kõrval asuva kontserdimajaga. Töö autorid on märganud, et park on ümbritsevast linnaruumist võrdlemisi ära lõigatud ning vajaks sellega paremat ühendamist. Peahoone asetseb silla lähedal, mis tagab hea ühenduse teatriväljaku ja sadamaga, olles samas ka vesivärvavat tähistavaks ehitiseks. Tundlikult nüüdisaegne peahoone on oskuslikult ühendatud jõe ja pargiga. Kontseptsioon on tõsiseltvõetav ja põhjalik, kuid raskesti elluviidav nii vee- kui ka maapoolses osas. Visioon toimiks paremini katusehaljastuse projektina.

EME

Tugevalt lihtsustatud kontseptuaalse taustaga nägemus. Pargialadel ristuvad jalgrajad ühendavad eri riikide paviljone nähtamatute niitidena. Sissepääs alale ja näitusehalli on loodud ühendama näituseruume kontserdimaja ja ülejäänud linnaruumiga. Sissepääsu tähistab selgesti basseini. Asjatundlik, lihtne ja elegantselt moodne arhitektuur. Ala plaan on urbanistlikult korrektne ja täpne. Kergesti teostatav mõistliku hinnaga. Pikk hoone ja pargiala sobivad hästi festivalide korraldamiseks. Näituseruumid on lihtsad ja universaalsed. Piki Laia tänavat kulgev suletud sein on liiga pikk. Kuna tegu on praktiliselt üleni klaasist hoonega, on seda väga keeruline kunstinäituste korraldamiseks kasutada.

Kolm tükki

See on üks vähestest võistlustöödest, kus peamine näituseala on viidud otse rannajoonele ning tungib sealt lausa jõesärgi kohal rippudes edasi. Ruumide plaan on lahendatud selgelt ja ootuspäraselt, paigutades esimesele korrusele sissepääsu ja kohviku ning teisele näituseruumi. Park on jäetud vabaks ja avatuks võimalike välinäituste jaoks. Ujuvpaviljonid on toodud kaldaribale, kuid ümber paviljonide on kavandatud uus ujuvkai, mis võimaldaks kunstipargile ohutult läheneda ka vee poolt. Muulile oleks kerge lisada jalakäijate sild või praamiühendus jõe vastaskaldaga. Idee, et riikide paviljonid oleksid pneumaatilised struktuurid, on veidi liiga kõrgelennuline, ent teisalt näitab visioon selgelt, et eraldiseisvate paviljonide kujunduse osas piiranguid ei ole. Hiiglaslike kasvuhoonetena kavandatud maapealsed hooned ei ole kahjuks kasutatavad mitmeotstarbeliste näitusesaalidena.

Märgusõnadega ümbrikute avamine ja auhinnatseremoonia toimus Tallinnas Eesti Arhitektuurimuuseumis 11. detsembril 2013 kell 16.00.

Peapreemiat rahastas Eesti Kultuurkapital ja selle andis võitjale üle Eesti Vabariigi kultuuriminister Urve Tiidus. Teiste preemiate rahastajaks oli Pärnu linn ja need andis

võitjatele üle Pärnu linnapea Toomas Kivimägi. Žürii eripreemiat rahastas Pärnu Sadam ja selle andis üle Pärnu Sadamat haldava operaatorfirma Transcomi juhatuse liige Rein Kilk. Kõigi esitatud võistlustöödega oli võimalik tutvuda Tallinnas Eesti Arhitektuurimuuseumis kuni jaanuari lõpuni 2014.a ning seejärel Uue Kunsti Muuseumis Pärnus.

Poola arhitektid Marta Sekulska-Wronska, Malgorzata Dembowska imestasid, kuivõrd unisoonis nende ideekavandiga on äsja valminud Jaansonide raja disain.

Arhitektid Bukarestist, Londonist ja Bilbaost nautimas tulevase kunstisadama asukohta.

RAHVUSVAHELISE IDEEKAVANDITE VÕISTLUSE LAUREAADID
ja
AUHINNAÕHTU ARHITEKTUURIMUUSEMIS

Võistlustöödega kaasnevate märgusõnadega ümbrike avamine ja auhinnatseremoonia Eesti Arhitektuurimuuseumis 11. detsembril 2013. a.

Kohal viibisid EV kultuuriminister Urve Tiidus, Eesti Arhitektide Liidu esimees Peeter Pere, Pärnu linnapea Toomas Kivimägi, mitmete Läänemere-riikide suursaadikud.

Ümbrike avamist alustas Eesti Arhitektide Liidu projektijuht Ingrid Mald-Villand ergutusauhindadest. Tseremooniat juhatas Mark Soosaar ja see tipnes võidutöö autoritele aupalga üleandmisega.

Avanesid järgmised saladused:

Žürii eripreemia võistlustöö VAIÄVÄLI eest: Villem Tomiste (Eesti)

Ergutuspreemia töö LANDMARK eest: Bogdan Neagu (Rumeenia)

Ergutuspreemia töö VETEVÄLI eest: Ra Luhse, Tanel Tuhhal, Timo Titma (Eesti)

Kolmas aupalk TUUTUTAMA: Acha Zaballa Arquitectos ja Bilbao Architectutre Team (Hispaania)

Teine aupalk WELCOMING FORTIFICATION: arhitektid Akira kindo, Kristod Keerman, Chris Ainoo ja Francesca Bergamini (Inglismaa)

Esimene aupalk KGAMMP: arhitektuuribüroo WXCA autorid Marta Sekulska-Wronska, Malgorzata Dembowska, Zbigniew Wronski, Krzysztof Moskala ja Michal Czerwinski koostöös visuaalide autori Sebastian Kocheliga (Poola)

Marta Sekulska-Wronska ja Malgorzata Dembowska poola arhitektuurifirmast WXCA, rõõmus hetk pärast aupalga kättesaamist EV kultuuriministrilt Urve Tiiduselt.

LÄÄNEMERE KUNSTISADAMA (LKS) RAJAMISE AJAKAVA

Projekti kavandamine ja esimene rahvusvaheline ideekonkurss sai korraldatud Pärnu linna, Pärnu Sadama, Kultuurkapitali ja Uue Kunsti Muuseumi rahalisel toel. Läänemere-äärseid kultuure lähendava kunstiprojekti elluviimisel on kavas kaasata lisaks Pärnu linna panusele ka Eesti riigieelarve ja Euroopa Liidu eelarveperioodi 2014-2020 rahalisi vahendeid, samuti Läänemere Nõukogu ja Läänemere Strateegia meetmetega ettenähtud vahendeid. Loodame, et kõik üheksa Läänemere-riiki peavad lugu president Lennart Meri kuulsast ütlemisest „Meri ühendab!“ ning omapoolsel rahastusel paviljone ehitades ühinevad nad meie ideega. Selleks siinkohal kunstisadama ehitamise konkreetne ajakava.

2013

Juuli-detsember. Rahvusvaheline arhitektuurivõistlus.

12. detsember. Kultuuriminister Urve Tiidus kuulutas Eesti Arhitektuurimuuseumis välja võitja, peaaühind läks poola arhitektuurbüroole WXCA. Originaalne lahendus vee äärde ja vee peale rajatavale kunstisadamale leidis laia kajastust rahvusvahelises pressis.

2014

Märts. Brieifing EV Välisministeeriumis Läänemeremaade saatkondadele.

September. Pärnu linnavalitsus algatas detailplaneeringu ehitusalale Lai tn 2. Projekt lisati linna arengukavasse, esialgne orienteeruv maksumus koos teiste Läänemere-äärsete riikide osalusega oli 3- 3,5 miljonit eurot, millest 10% ehk 300 tuhat on vastavalt arengukavale Pärnu linna osalus. Algas ideekavandi ja võiduprojekti tutvustamine Läänemere-äärsete riikide valitsustele, kultuuriorganisatsioonidele, loomeliitudele.

9. september. Esimene presentatsioon, mille korraldas EV saatkond Varssavis Poola Kultuuri- ja Pärandiministeeriumile. Osalesid ministeeriumi kolme osakonna juhatajad ning Poola välisministeeriumi rahvusvaheliste suhete osakonna juhataja.

14. oktoober. EV saatkond Riias tutvustas projekti Läti Kultuuriministeeriumile, kus vastuvõtt oli samuti positiivne.

31. oktoober. EV saatkond Vilniuses esitles LK ideekavandit Leedu Kultuuriministeeriumile. Suhtumine igati pooldav ja asjalik, tehti mitmeid praktilisi ettepanekuid. Kõigis kolmes riigis oodatakse projekti elluviimise detailset ajaplaani ja rahastamiskava. Esimene küsimus aga on: kui palju panustab Eesti ise?

13. november. Toimusid läbirääkimised Poola kultuuriministeeriumi kantsleri Jacek Olbrychtiga, küsimuse all oli Poola 50% rahastus projekteerimistöödel.

Novembris ilmus Šveitsis Lisa Bakeri mahukas antoloogia BUILT ON WATER, milles on avaldatud 60 veele rajatud/rajatavat ehitusprojekti kogu maailmast. Ida-Euroopat esindab selles soliidses väljaandes Läänemere Kunstisadam.

2015

Jaauar-veebuar. Ilmusid Läänemere Kunstisadama tutvustused rahvusvahelistes väljaannetes Archdaily ja ark. (Soome)
Pärnu linn esitas LKS-i maakondlike prioriteetide hulka piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise kolme tähtsaima objekti hulgas.

Märts. Projekti esitlus Soome Vabariigi suursaadikule Kirsti Närisele.
Käib konkreetne töö detailplaneeringuga ja paralleelselt sellega toimub muinsuskaitse eritingimuste koostamine. Jätkub koostöö poola arhitektidega, et algatada eelprojekti koostamine. Eelprojekti on vaja kogu kompleksi ehitusmaksumuse kalkuleerimiseks ning samuti põhiprojekti koostamiseks.

Märts. Projekti tutvustus Ahvenamaa parlamendile ja valitsusele.
Vastus: Huvi olemas, aga otsus tuleb koos Soomega.

Aprill-juuni. Ideekavandi tutvustamine Riigikogu kultuuripärandi ühendusele. Osalesid kultuuriminister Indrek Saar, Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere, Pärnu linnapea Romek Kosenkranius, Riigikogu liikmed. Toimub muinsuskaitse eritingimuste koostamine. Need kinnitati Muinsuskaitseametis juunikuus. Algas detailplaneeringu sisuline koostamine.

Juuli-august. PKT taotluse viimistlemine ja korrigeerimine Pärnu maavalitsuse, POLi ja Siseministeeriumi nõuete järgi. Kultuuriministeerium nõustus panustama 7,5 – 12.5% ja Pärnu linn 7,5- 12,5% Läänemere Kunstisadama peahoone ehk Näituste Halli ja Eesti rahvuspaviljoni ehitamiseks, kui kunstisadam PKT komisjonis toetust leiab.

September. Läänemere Kunstisadama presentatsioon Gdanskis Läänemere Kultuurikonverentsil.

Oktoober. Jätkub detailplaneeringu menetlemine. Peahoonega seotud tingimuste kooskõlastamine Muinsuskaitseameti ja arhitektuuribürooga WXCA.

November. Presentatsioon EV Välisministeeriumis. Vabariigi Valitsus kinnitas Läänemere Kunstisadama Pärnumaa PKT nimekirjas.

Detsember. Presentatsioon Rootsi Instituudile ja Rootsi Kultuuriministeeriumile Stockholmis. Osalesid EV suursaadik pr Merle Pajula ja ministeeriumi rahvusvahelise koordineerimise osakonna juhataja Mikael Schultz.
Detailplaneeringu eskiisi avalik väljapanek (1-10.12.2015) ja avalik arutelu (10.12.2015) Pärnu linnavalitsuses. Olulisi muudatusettepanekuid ei esitatud, planeering läheb kooskõlastusringile vastavatesse ametkondadesse.

2016

Jaauar. Jätkub detailplaneeringu menetlemine. Kultuuriministeerium korraldab briifingu Läänemere-äärsete riikide saatkondadele Eesti Arhitektuurimuuseumis.

Veebruar. Planeeringu ettevalmistamine avalikule väljapanekule. Pärnu linnavalitsuse, riikliku komisjoni EV 100 ja Uue Kunsti Muuseumi esindajate kohtumine Stenbocki majas

peaminister Taavi Rõivase ja valitsuse liikmetega. Otsustati, et nii riik kui Pärnu linn tagavad kumbki 300 000 eurose kaasfinantseeringu.

Märts. Detailplaneeringu avalik väljapanek.

Aprill-august. Eelprojekti eeltööd standardsele ujuvalusele ja moodulile, mille põhjal iga riik saab tellida endale rahvuspaviljoni põhiprojekti. Toimus detailplaneeringu Lai tn 2 avalik väljapanek.

September. Valmivad eelprojekti eeltööd ujuvalusel rahvuspaviljoni jaoks, teostas litsenseeritud firma Mec Insenerilahendused OÜ. Pärnu linnavolikogu kehtestas LKS detailplaneeringu kinnistule Lai tn 2.

November. Pärnu linnavolikogu otsustas toetada 2016. aasta lisaeelarvest Näituste Halli ja ujuvalusel Eesti rahvuspaviljoni eelprojekti koostamist. Samasuguse otsuse teeb ka Kultuuriministeerium.

Toimub Läänemere Kunstisadama tutvustamine Soome haridus- ja kultuuriministeeriumis.

Detsember. Rahvuspaviljonide eelprojekti eskiiside tutvustamine Läti ja Leedu Kultuuriministeeriumide kantsleritele ja osakonnajuhatajatele Tallinnas.

2017

Jaanuar-juuni. Riigihange eelprojekti koostamiseks Näituste Hallile, Eesti rahvuspaviljonile, Lai tn 2 kinnistu haljastusele ja põhiprojekti koostamiseks Lai tn 2 kaldakindlustusele. Riigihanke võidab arhitektuuribüroo HG Arhitektuur.

Juuli-september. Eelprojekteerimine Läänemere Kunstisadamale kui tervikule. Põhiprojekti koostamine kaldakindlustusele. Projektitaotluse koostamine EAS-ile. Kooskõlastused Muinsuskaitseametiga ja Keskkonnaametiga. Ehitusloa taotlemine. Finantseerimistaotluse esitamine EASile.

Oktoober-november. Ettevalmistused Soome, Leedu ja Eesti Vabariigi juubelite tähistamiseks. Paranduste ja täienduste tegemine, kus EAS pidi vajalikuks neid meie taotlusele lisada.

6. detsember 2017. Soome Vabariigi 100. aastapäeva sümboolne tähistamine Lai 2 kinnistul. Tulevase Läänemere Kunstisadama asukohta püstitasime telgi, kus mängisid dokfilmid Soome Vabariigi ajaloost. Uue Kunsti Muuseumis linastusid oktoobrist 2017 kuni veebruarini 2018 mängufilmid Soome, Leedu ja Eesti ajaloost.

2018

Detsember (2017) - jaanuar. Soome - Eesti kunstinäitus. Elina Brotherus ning Meiu Münt soome ja eesti naistest.

23. veebruar. Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamine piduliku nurgakivi asetamisega tulevase Näituste Halli asukohale.

Veebruar-märts. Uue Kunsti Muuseumis toimus 100-aastaste Leedu Vabariigi ja Eesti Vabariigi disaini väljapanek.

Märts-detsember. Ootame EAS-i otsust projekti rahastamiseks PKT üleriigilisest voorust. Pärnu linnaeelarvest ja riigieelarvest ettenähtud kaasfinantseeringud viiakse üle 2019. aasta eelarvetesse. EASi positiivse rahastusotsuse puhul algab ehitustegevus 2019. aastal.

November-detsember. Uue Kunsti Muuseumis toimub 100-aastaste Poola ja Läti Vabariikide arhitektuurinäitus ja filmifestival.

Saabub projekti rahastamiseks positiivne otsus üleriigilist vooru läbi viinud Riigi Tugiteenuste Keskuselt. Võime uuel aastal alustada Läänemere Kunstisadama rajamisega.

2019

Jaauar-märts. Riigihanke ettevalmistamine põhiprojekti koostaja ja ehitaja leidmiseks. Läbirääkimised arhitektidega uute odavamate ja samas paremate ehitusmaterjalide kasutamiseks

Aprill-august Mitmevooruline läbirääkimistega riigihange, kus osalevad kaks pakkujat jamis nurjub seetõttu, et mõlemad pakkujad ületavad oluliselt eeldatava ehitushinna.

September - detsember. Uus riigihange. Kolm pakkujat. Vastavaks tunnistamine keeruline, kuna vaja kindlaks teha võimekus ehitada uhuvalustele.

22.november. Briifing Kultuuriministeriumis. Osalevad kõigi Euroopa Liidu Läänemere-äärsete riikide suursaatkondade esindajad, Poola, Läti ja Leedu on esindatud suursaadikutega. Pakume valida variantide vahel - kas riigid ehitavad ise oma rahvuspaviljonid (ca 300 000 eurot) või rendivad neid (30 000 eurot aastas). Viimasel juhul ehitab need LKS ise.

2020

Jaauar. Loodame sõlmida hankelepingu. Kohtume taas Läänemere-riikide saatkondadega.

Veebruar-aprill. Põhiprojekti ja tööjooniste koostamine.

Mai - november. Näituste Halli ja esimese ujuvpaviljoni ehitustööd. Koguneb rahvusvaheline kuraatorite nõukogu, kes hakkab välja töötama näituste ja ürituste kava järgnevateks aastateks.

.

2021

Veebruar - aprill. Jätkuvad tööd Näituste Hallis ja järgmiste ujuvpaviljonide ehitamine.

Mai. Sadamakai remont ja reelingute paigutamine kaile. Viimstlustööd Näituste Hallis ja esimese väljapaneku kujundamine.

6.juuni. Läänemere Kunstisadama avamine

Näituste kava selgub 2020.aasta suvel toimuval rahvusvahelise kuraatorite nõupidamisel. Näituste Hallis avatakse kuraatorite poolt valitud teemat üldistav näitus, loodetavasti on avamiseks valminud lisaks Poola või Soome külalispaviljonile ka kolme Balti vabariigi rahvuspaviljonid, kus eksponeeritakse nende maade kultuuri- ja teadussaavutusi.

Esimesel talvel toimuvad välapanekud ja üritused üksnes Näituste Hallis. Kevad-suvel lisanduvad teiste riikide rahvuspaviljonid, mis kinnitatakse kai külge. Hiljem, kui tuleb uusi paviljone juurde, ehitatakse Foorum ehk Piazza, ümber mille hakkavad vastavalt Poola arhitektide võiduprojektile paiknema kõik ujuvpaviljonid. Tänu Foorumile moodustub paviljonide vahel Kultuuriturg, meenutamaks Hansaliidu aegu ja sümboliseerimaks Läänemere rahvaste ühtekuuluvust. Talvekuudeks, kui jää liikumine võib ujuvplatvorme ohustada, demonteeritakse Foorum ja asetatakse talvekorterisse ning paviljonid kinnitatakse taas piki kaid. Näituste Halli peasaal on aga avatud aastaringelt.

LÄÄNEMERE KUNSTISADAMA RAJAMISE RAHASTUSKAVA

2013

Rahvusvaheline arhitektuurivõistlus. **15 000 eurot**. Rahastasid Pärnu linn, Pärnu Sadam ning Kultuurkapital. Uue Kunsti Muuseum osales mitterahalise panusega – kõik võistlust korraldanud töötajad tegid seda tasuta.

2014

Eeltööd ja presentatsioonid Poolas, Lätis, Leedus. **5000 eurot**. Rahastasid Pärnu linn oma reservfondist ja Uue Kunsti Muuseum omavahenditest.

2015

Detailplaneeringu menetlemine, eritingimuste koostamine, keskkonnamõjude hindamine, ujuvpaviljoni eskiisi koostamine ja presentatsioonid Soomes (Ahvenamaa), Poolas ja Rootsis. Maksumus **34 000 eurot**. Rahastavad valitsuskomisjon Eesti Vabariik 100, Pärnu linn ja Uue Kunsti Muuseum. Kuna Pärnu linn on otsustanud kõiki Läänemere Kunstisadama rajamisega seotud eeltöid katta 10% ulatuses, siis linnavalitsuse toetas 3400 euroga ettevalmistustöid. Muuseumi omaosalus oli 600 eurot ning valitsuskomisjon EW 100 eraldas 30 000 eurot.

2016

Viiakse lõpule rahvuspaviljoni ujuvaluse tüüpprojekti koostamiseks vajalikud eeltööd ning nende põhjal hinnatakse ujuvpaviljoni oruenteeruv maksumus. Esialgsel hinnangul on see ca 250-300 tuhat eurot, täpsem hind selgub pärast täiusliku eelprojekti valmimist.

2017

Jaauar- juuni. Riigihange LKS peahoone ehk Näituste Halli ja standardse ujuvpaviljoni eelprojekti ning kaldakindlustuse põhiprojekti saamiseks. Riigihanget tuli korrata kaks korda, seega kulus kolme hanke läbiviimiseks ligi 6 kuud. Loetletud projektide koostamine, ehitusloa taotlemine ja EASile taotluse kirjutamine. Kõik kokku **130 000 eurot (ilma käibemaksuta)**. PKT vahendite eraldamise positiivse otsuse korral on neist abikõlblikud kulud 120 000 eurot.
Juuli - september. Eelprojekti koostamine.
Taotluse esitamine EASile Läänemere Kunstisadama rajamise rahastamiseks.
Oktoober. Väljastatakse ehitusluba.

2018

Kuna projekt sai PKT Pärnumaa jaotusest vaid osalise toetuse otsuse (ca 450 000 eurot), siis liikus Läänemere Kunstisadama ehituse taotlus edasi üleriigilisse vooru, kust otsus saabus alles 2018. aasta detsembris. Seetõttu nihkus Läänemere Kunstisadama rajamine 2019. ja 2020. aastasse. Riigi ja Pärnu linna kaasfinantseeringud viiakse üle 2019. aasta eelarvetesse.

2019

Näituste Halli eeldarav ehitusmaksumus koos põhiprojektiga oli ca 2 miljonit eurot. Ühe rahvuspaviljoni või külalispaviljoni ehitamine ujuvalusele (koos põhiprojekti ja aluse maksumusega) ca 300 000 eurot. Need hinnad on 2019. aasta hankemenetlusye käigus tõusnud. Näitusteks vajaliku inventari, töötajate väljaõppe ja turunduse tarvis oli kavandatud ca 70 000 eurot.

Allikad: EL piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise programm ja kaasfinantseeringud EV riigieelarvest ning Pärnu linnaeelarvest. Eeldasime, et partnerriigid ehitavad oma rahvuspaviljonid ise ja panustavad ka neid ühendava Foorumi ehk Piazza ehitamisse. Ühe rahvuspaviljoni prognoositav maksumus oleks ca 300 000 eurot, millest 10-15% panustatakse Foorumi ehitamisse. Mõned riigid (Leedu ja Soome) on küsinud, kas oleks võimalik paviljonide omamise asemel neid hoopis rentida. See eeldaks kas pangalaenu võtmist või Kultuurkapitali sihtfinantseeringut nagu see toimus ERMi ja KUMU ehitamisel. Investeering 9 paviljoni ja Foorumi ehitamisse on sel juhul ca 3 - 3,4 miljonit eurot.

2020 - 2021

Nagu näitab värske finantsprognoos, vajab Läänemere Kunstisadam oma sisulise töö alustamiseks, arhitektidele autoriõiguste eest tasumiseks ja halduskuludeks sihtfinantseeringut või krediiti ca 150 000 eurot. See periood algab 1.maist 2020 ja kestab kuni 1.augustini 2020. Järgnevad kulud kaetakse juba omateenitud piletitulust. Arengu- ja tegevustoetused erinevatelt fondidelt (Kesk-Läänemere programm, Kultuurkapital, Pärnu linn jne) - 50 000 eurot aastas.

2022

Olenevalt Läänemere Kunstisadama esimese poolteise aasta väljapanekute ja ürituste edukusest ja ka ilmastikust, võib tekkida vajak kuni 50 000 eurot. Seda peamiselt näituste koostamise ja turundamise osas. Meeskond on valmis taotlema selleks puhuks toetust Kesk-Läänemere programmist, Kultuurkapitalilt jt Läänemerega seotud fondidelt.

2023

Läänemere Kunstisadama esimene 100% isemajandav täisaasta.

KOKKUVÕTTEKS

Alates 2023. aastast muutub Läänemere Kunstisadam täielikult isemajandavaks kultuuriprojektiks.

Kõigi riikide osalemise korral on halduskuludeks vaja tagada orienteeruvalt 450 tuhat eurot aastas, mis kaetakse piletitulust ning kunstiteoste müügist laekuvatest vahenditest. Arvestused näitavad, et kui esimesel täisaastal ehk 2022.aastal külastab kunstisadamat ca 45-50 tuhat turisti ning 2023 aastal tõuseb külastatavus ca 70-80 tuhandeni ning piletihinnaks on 6 - 8 eurot, siis on võimalik saadavast tulust katta 15-liikmelise kollektiivi tööjõukulu, peahoone halduskulud ning turundamiskulud. Kui Kunstisadam kogub jõudu ja areneb kõigi 9 Läänemere-riigi ühiseks messikeskuseks, siis on tõenäoliselt ka halduskulude ülevõtmine LKS juhatuse poolt täiesti realistlik. Suvekuudel, mil Kunstisadama külastatavus mitmekordistub, kasutatakse hooajatöölise ja vabatahtlike abi. Eesmärk on, et kolmandal tegutsemisaastal külastab Läänemere Kunstisadamat ca 100 tuhat inimest aastas.

Meie arvestused põhinevad 27-aastaselt kogemusel Pärnu Chaplini keskuse ja Uue Kunsti Muuseumi majandamisel. Meid külastab aastas ca 25-30 tuhat kunstisõpra. Muuseumi ekspositsiooni pind on kordades võiksem Läänemere Kunstisadama väljapanekute alast ning muuseum on orienteerunud vaid kujutavale kunstile.

Meie meelest on võimalik loomemajanduses pakutavat ja küllaltki julget isemajandavat efekti saavutada juhul, kui näitustegevus on suunatud laiadele hulkadele, kui esitatakse paljudele inimestele huvipakkuvat rahvalikku käsitööd ja muusikat, sotsiaalselt erutavat kujutavat kunsti, väga heatasemelist innovaatilist arhitektuuri, noorte ja laste loomingut, samuti Läänemere maade teadlaste töid ja avastusi. Kuna näitus-müükide ressursid tuleb Läänemere maades elavate loovisikute toodangust, siis stimuleerib LKS nii Pärnumaa kui kogu Eesti loomerahvast geneerima uusi ideid ning toetab meie rahvusliku loomemajanduse arengut.

Võrreldes tavanäitustega tõstab külastatavust veel asjaolu, et eksponaate on Läänemere Kunstisadamast võimalik lisaks vaatamisele ka osta. Nii et loomisel on rahvusvaheline kultuuriturg, millega püüame taas elustada muistse hansaliikumise olemust – kultuurivahetust läbi eksponeerimise, vahetamise, kauplemise, kinkimise...

Mark Soosaar

Pärnu Uue Kunsti Muuseumi kuraator

Jaansonirada valmis 2013. aastal. See harmoneerub suurepäraselt poola arhitektide ideega puidust kaldapealset ja paviljone ühendava „palgiparvega“ ehk nn FOORUMIGA. Talveunnes kaldapealne ootab, et peagi kerkiks siia, Suursilla kõrvale ja Kontserdimaja naabrusesse, uus Läänemere Birka.

KONTAKTID

Küsimusi palume julgelt esitada järgmistele projektiga seotud inimestele:

Mark Soosaar
Kuraator
Uue Kunsti Muuseum
Esplanaadi tn 10
Pärnu 80010
www.mona.ee
muuseum@chaplin.ee
mob +372 5024947

Henri Eessalu
Linnaarhitekt
Pärnu linnavalitsus
Suur-Sepa tn 16
Pärnu 80098
henri.eessalu@lv.parnu.ee
+ 372 444 8348

Marie Soosaar-Virta
Tegevjuht
Uue Kunsti Muuseum
Esplanaadi tn 10
Pärnu 80010
www.mona.ee
marie@chaplin.ee
mob +372 5148418

Romek Kosenkranius
Linnapea
Pärnu linnavalitsus
Suur-Sepa tn 16
Pärnu 80098
romek.kosenkranius@lv.parnu.ee
tel +372 4448200